

Yükseköğretim Kanunu ve Yükseköğretim Personel Kanunu
Genel Tebliği
(Seri No : 11)

Çeşitli kuruluşlarca Bakanlığımıza gönderilen yazılarla tereddüde düşüldüğü bildirilen hususlarda uygulama birliğinin sağlanması için aşağıdaki açıklamaların yapılması yararlı görülmüştür.

1- 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun geçici 4 üncü maddesi uyarınca yapılacak intibaklar konusu (6), (7) ve (9) Seri No'lu Yükseköğretim Kanunu ve Yükseköğretim Personel Kanunun Genel Tebliğlerimizde örneklerle açıklanarak, intibak sonucunda belirlenen kazanılmış hak aylık dereceleri kendilerine tahsis edilmiş kadro derecelerinin üzerinde olanların aylıklarının, anılan geçici 4 üncü maddenin ikinci fıkrası uyarınca, kazanılmış hak aylık dereceleri üzerinden ödeneceği belirtilmiş bulunmaktadır.

(9) Seri No'lu Tebliğin V inci bölümünde; öğretim görevlisi, okutman veya öğretim yardımcılığı görevlerine atanmış olup da 1.1.1984 tarihinde intibakları yapılanlardan görev süreleri sona erenlerin, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 31, 32 ve 33 üncü maddelerine göre ayrıldıkları kadrolara yeniden atanmaları halinde kendilerine daha önce yapılmakta olan ödemelerin aynen ödenmesine devam olunacağı belirtilmiştir. Her ne kadar söz konusu Tebliğimizde, intibak görerek kazanılmış hak aylık derece ve kademeleri üzerinden aylık almakta iken görev süresi sona eren ve 2547 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi uyarınca ayrıldıkları kadrolara yeniden atanan yardımcı doçentlerden söz edilmemiş ise de, bunlar hakkında da anılan Tebliğimizde belirtildiği gibi işlem yapılarak kendilerine daha önce yapılmakta olan ödemelerin ödenmesine devam olunması gerekmektedir.

1- 2914 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında;

“Öğretim üyelerinden 3'üncü maddenin (A) bendinde gösterilen kadrolara atandıkları tarihte kazanılmış hak aylık dereceleri; unvanları için öngörülen giriş derecelerinin üzerinde olanlar ile, bu kadrolara derece yükselmesi suretiyle ulaşanlar hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 161'inci maddesi uygulanır ve kazanılmış hak aylıkları başlangıç derecelerinin ileri kademelerine gelenlere aylıkları, bu kademeler üzerinden ödenir....”

hükmü yer almıştır. Bu maddenin ne şekilde uygulanacağı (6) Seri No'lu Genel Tebliğimizde örnekle açıklanmıştır. Buna göre öğretim üyesi kadrosuna yapılacak atamalarda kazanılmış hak aylık dereceleri daha yukarıda olanların görev aylıkları, 657 sayılı Kanunun 161 inci maddesine göre belirlenecektir.

2914 sayılı Kanunun sözü edilen 4 üncü maddesi hükmünden, yapılan intibakları sonucunda belirlenen kazanılmış hak aylık dereceleri kadro derecelerinin üzerinde olduğu için kazanılmış hak aylıkları üzerinden aylık almakta olan öğretim elemanlarının, daha sonra öğretim üyesi unvanını kazanarak kazanılmış hak aylık derecelerinin altındaki öğretim üyesi kadrolarına atanmaları halinde de, haklarında 657 sayılı Kanunun 161 inci maddesi hükmünün uygulanarak görev aylıklarının belirleneceği gibi bir anlam çıkmakta ise de, bu hükmün, 1.1.1984 tarihi itibarıyla yapılan intibak sonucunda kazanılmış hak aylıkları, atanacakları öğretim üyesi kadrolarının üzerinde bulunanlar dışında kalanlar hakkında uygulanmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Zira, 1.1.1984 tarihi

itibariyle intibakları yapılanlara da uygulanacağını kabul etmek, kazanılmış hakların düşürülmesi sonucunu doğuracaktır. Nitekim, İdare mahkemelerince verilen ve Bakanlığımıza intikal eden çeşitli kararlarda, intibak sonucu ulaşılan derece ve kademelerin ilgililer yönünden kazanılmış hak olması nedeniyle bu derece ve kademelerin daha aşağı derecelere indirilmesinin hukuken mümkün olmadığı, ilgililerin kazanılmış hak aylık dereceleri ile kadro dereceleri eşitleninceye kadar aylıklarının kazanılmış hak aylık dereceleri üzerinden ödenmesi gerekeceği belirtilerek aksine yapılan işlemlerin iptaline karar verilmiş bulunmaktadır.

Bu nedenle, 1.1.1984 tarihinde yapılan intibak sonucunda kazanılmış hak aylık dereceleri kadro derecelerinin üzerinde belirlenenlerden daha sonra öğretim üyesi kadrolarına atanan ve haklarında 657 sayılı Kanunun 161 inci maddesine göre işlem yapılmış olanların durumlarının alınacak bir onayla düzeltilerek aylıklarının, onay tarihini takibeden ay başından itibaren kazanılmış hak aylık dereceleri üzerinden ödenmesi gerekmektedir.

3- Bilindiği gibi, üniversitelerin teşkilatını düzenleyen 1750 sayılı Üniversiteler Kanunu 6.11.1981 tarihinde yürürlüğe giren 2547 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmış olup, 2547 sayılı Kanunla yeni esaslara bağlanmıştır. Bu meyanda üniversite öğretim elemanlarının sınıf, unvan ve atanma usul ve esasları da yeniden belirlenmiş bulunmaktadır.

1750 sayılı Kanun ve 2547 sayılı Kanunun doçentlik ve profesörlük unvanı alınmasına ilişkin hükümleri arasında; süreler, profesörlük jürileri, bu unvanları alabilmek için aranan hizmet nitelikleri gibi hususlarda farklılıklar bulunmakta olup, yapılan düzenleme ile doçentlik ve profesörlük unvanı almak üzere başvuruların müktesep haklarının korunması amaçlanarak 2547 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesiyle bunların kadroya atanma dışındaki işlemlerinin önceki mevzuat hükümlerine göre yürütülmesine imkan tanınmıştır.

27.5.1988 tarih ve 3455 sayılı Kanunla anılan geçici 8 inci madde yeniden düzenlenerek daha önce yer alan hükmü birinci fıkra olarak aynen muhafaza edilmekle birlikte, maddenin 2 nci fıkrasında, birinci fıkraya göre profesörlüğe yükseltilemlerin kadroya bağlı olmaksızın profesör unvanının sağladığı bütün akademik hak ve yetkilere sahip olmak şartıyla buldukları kadrolarda profesör unvanını taşıyacakları, bunların ilgili birimlerdeki profesör kadrolarına öncelikle atanacakları öngörülmüştür.

Ayrıca, anılan maddenin 3 üncü fıkrasında;

“Üniversiteler ve Akademilerle ilgili kanunların hükümlerine göre gerekli yabancı dil sınavlarını da vermiş olmaları kaydıyla doçentlik sınavlarını tamamlamış bulunanların profesörlüğe yükseltilmeleri de istedikleri takdirde önceki mevzuatlarına göre yürütülür.”

hükmü yer almaktadır. İncelenmesinden de görüleceği gibi, bu hükmü maddenin 1 inci fıkrasından ayrı mütalâa etmek mümkün görülmemektedir. Bu itibarla 1 inci maddede sözü edilen, doçentlik unvanını almak üzere başvurmuş ve başvurusu kabul edilmiş olanlardan gerekli yabancı dil sınavlarını da vererek doçentlik sınavlarını tamamlamış olanların profesörlüğe yükseltilmeleri konusunda uygulanacak mevzuat hükümleri ilgililerin tercihlerine bırakılmış olmaktadır.

Nitekim, 2547 sayılı Kanunun geçici 21 inci maddesinde yer alan;

“30 Haziran 1982 tarihine kadar eski mevzuata göre doçent olup da bu kanun hükümlerine göre profesörlüğe yükselecekler, bu kanunun doçentler için öngördüğü merkezi sistemle yapılan yabancı dil sınavını başarmak zorundadırlar.”

hükmü, 3455 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle yürürlükten kaldırılmış olup bu husus geçici 8 inci maddenin 3 üncü fıkrasıyla çözüme kavuşturulmuş bulunmaktadır.

Diğer taraftan aynı maddenin 3455 sayılı Kanunla düzenlenen son fıkrasında da;

“Bu hükümlere göre profesörlüğe yükseltilecekler ile bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde doçentliğe yükseltilmiş olanlar ve 2547 sayılı kanun hükümlerine göre kadro şartı hariç profesörlüğe yükseltilmenin diğer şartlarını yerine getirecek olanlar, buldukları kadrolarda doçent ve profesör unvanlarının sağladığı bütün hak ve yetkilerden yararlanırlar. Bu kişiler ilgili birimlerdeki doçent ve profesör kadrolarına öncelikle atanırlar.”

hükmü öngörülmüştür.

Anılan son fıkrada yer alan **“bu kanunun yayımı tarihinden itibaren”** ifadesi ile geçici 8 inci maddede değişiklik yapan 3455 sayılı Kanun kastedilmiştir.

Belirtilen nedenlerle;

a) Geçici 8 inci maddenin 1'inci fıkrası kapsamına dahil olup, önceki mevzuat hükümlerine göre doçent ve profesörlüğe yükseltilmiş olanların,

b) Gerekli yabancı dil sınavlarını da vermiş olmaları kaydıyla doçentlik sınavlarını tamamlamış olanlardan, gerek önceki mevzuat gerekse 2547 sayılı Kanun hükümlerine göre profesörlüğe yükseltilmiş olanların,

c) 7.6.1989 tarihine kadar doçent ve profesörlüğe yükseltilecek olanların, unvanları için öngörülen kadrolara atamaları yapılmaya kadar, o unvanlı kadrolara atanmış olanların yararlandıkları bütün mali haklardan (aylık, ek gösterge, üniversite ödeneği, makam tazminatı gibi) 3455 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 7.6.1988 tarihinden itibaren (bu tarihten sonra söz konusu unvanlara yükseltilenlerin ise yükseltildikleri tarih itibariyle yararlandırılmaları gerekmektedir.

Öte yandan, 328 sayılı KHK ile 241 sayılı KHK'nin 39 uncu maddesinde yapılan değişiklikle profesörlere makam tazminatı ödenebilmesi için profesör kadrosunda üç yıl görev yapma şartı kaldırılarak bunun yerine profesörlük unvanında üç yılın tamamlanmış olması yeterli görüldüğünden, 328 sayılı KHK'nin yürürlüğe girdiği tarihinden önce kadroya atanma dışında profesörlüğe yükseltilmenin diğer şartlarını yerine getirenlere, bu şartları yerine getirdikleri tarihten itibaren üniversitede bu sıfatla üç yıl görev yapmış olmaları şartıyla 328 sayılı KHK'nin yürürlüğe girdiği 1.7.1988 tarihinden, profesör unvanında üç yılını anılan tarihten sonra tamamlayanlara ise tamamladıkları tarihten itibaren makam tazminatının ödenmesi gerekmektedir.

Bilgilerini ve uygulamanın tebliğimiz esaslarına göre yürütülmesini rica ederim.